

sómir seg at heilsa einum fullveldislaggi, og í eini veitslurøðu segði hann, at sum tjóðskaparsinnaður dani skilti hann væl, at eisini íslendingar vildu vera fríir.

Í Grønlandi vóru samráðingar við umboð fyri landsráðini. Øllum pørtum var greitt, at formliga stóða Grønlands sum hjáland mátti broytast. Hedtoft segði, at einki skuldi setast í verk, uttan so at grønlensku landsráðini vóru samd við stjórnina fyrst. Svarið frá grønlensku landsráðinum var, at Grønland skuldi ikki gerast danskt amt. Hetta var annars tað sum hendi í 1953. Í hesum sambandi kann viðmerkast, at Elker-Hansen sjálvur var skrivari hjá grundlógarnevndini, sum gjørdi uppskotið til nýggju grundlógina. Í hesum starvi hevði hann nært samband við Andreas Møller, Poul Andersen, Alf Ross og Jens Møller.

Skrivstovustjóri í forsætismálaráðnum

Í 1950 varð Elker-Hansen settur skrivstovustjóri í forsætismálaráðnum, og kom sum slíkur at fáast meira við sjálva umsitingina av føroyskum málum. Stutt eftir hetta kom heimastýrið í búskaparligt ófri. Nevnd var sett við embætismannum úr ymsum ráðharrastovum og ríkisstovnum at kanna viðurskiptini og gera uppskot um, hvussu kreppan skuldi loysast. Elker-Hansen gjørdist skrivari í hesi nevnd. Skjótt gjørdist greitt, at trupulleikarnir vóru so stórir, at tann unga, veika heimastýrisskipanin var hött. Aðrar nevndir vórðu settar, bankamálið endaði við dómarakanning, og dómar vórðu feldir.

Politikkarar og embætismenn hjá heimastýrinum og føroyskir vinnulívsmenn

vóru í heilum í Keypmannahavn á fundum við ríkismyndugleikarnar. Tað vóru týðningarmiklir fundir, mangir og langir. Donsku embætismenninir søtu øðrumegin tað langa borðið, forsætismálaráðharrin sat við endan, og hinumegin sat ein røð av føroyingum - við sólarljósinum í eyguni!

Um eitt annað samráðingarárumfar við umboðsmenn fyrri heimastýrið, sigur Elker-Hansen, at stjórnin helt seg hava verið ov harða við teir. Tí var samtykt á stjórnarfundi, at Knud Ree, fiskimálaráðharrin, sum var samráðingarleiarin, skuldi bjóða teimum eina miljónaupphædd. Men kravið var, at teir skuldu semjast á staðnum um, hvat pengarnir skuldu nýtast til. Móti endanum á fundinum kom Knud Ree við tilboðnum; men Johan Poulsen, lærari, vildi brúka pengarnar til skúlaverkið, Kristjan Djurhuus, lögmaður, vildi byggja havnir, javnaðarmaðurin Petur Mohr Dam vildi hava pengarnar til almannaverkið, og aðrir vildu útbyggja sjúkrahúsverkið. Tað endaði sum ein "pólskur ríkisdagur", og heimastýrið fekk ongan pengin. "Det var sgu" en billig omgang!", læði Knud Ree eftir fundin og festi sær í eina góða sigár.

Stundum vóru fundir millum skrivstovustjóran, stjóran í KGH og stjóran í Føroya Fiskasølu. Teir vóru ávíkavist Elker-Hansen, A.W. Nielsen, fyrrverandi mjólkavirkiseigari, og Jens Christian Johannesen. Elker-Hansen greiðir frá einum fundi, sum endaði við at A.W. Nielsen reistist og tók í hondina á honum. Síðani vendi hann sær móti Jens Christiani Johannesen - og spýtti hann í andlitið. Slíkt hevði hann ikki upplivað áður - og heldur ikki síðani. Og so var tað á

skrivstovuni hjá skrivstovustjóra forsætismálaráðsins!

Læknastríðið tekur seg upp

Best sum alt tyktist vera komið í rættlag í Føroyum, tók stríðið um Halvorsen lækna seg upp. Í fyrstuni var hugsanin í forsætismálaráðnum, at hetta var bert eitt keðiligt umsitingarmál, sum skuldi loysast eftir bókin: Halvorsen skuldi burtur. Forsætismálaráðið leitaði sær ráð hjá donskum embætismannum, sum høvdu verið í Føroyum fyrri kríggið, men tað visti seg, at so nógv var broytt, at teirra ráð vóru ikki eftirfarandi.

Nógv stórmál Føroyum viðvíkjandi høvdu hópað seg upp, og tí varð gjørt av, at sjálvur skrivstovustjórin í forsætismálaráðnum Elker-Hansen, skuldi setast sum «bráfeingis ríkisumboðsmaður, meðan Vagn-Hansen «fór í summrferri». Hetta var í 1953, og telefonsambandið við Danmark var ikki komið. Samskiptið við forsætismálaráðið fór tí fram við fjarritum - í kotu.

Elker-Hansen tingaðist nú við allar partar í málinum. Semja var millum forsætismálaráðið, landsstýrið, landslæknan, kommunustýrið í Klaksvík, Føroya-deildina hjá danska læknafelagnum og landslæknan um, at Halvorsen skuldi frá. Kristjan Djurhuus, lögmaður, og fólkatingsmenninir søgdu á fundi við forsætismálaráðharran, at teir vóru fyrri at lata danskar lögverjummenn fara til Klaksvíkar at fremja avgerð forsætismálaráðharrans. Forsætismálaráðharrin vildi tó hava, at ein formlig áheitan skuldi koma frá landsstýrinum um hetta, og teir játtadu. Men tað stundadi til val í Føroyum, og Petur Mohr Dam segði, at Javnaðarflokkurin ikki vildi vera við í hesum, og tí varð

Løgtingsmenn og prestar á veg í kirkju á ólavsøku 1959. Fremstir ganga Petur Mohr Dam, lögmaður og Niels Elker-Hansen, ríkisumboðsmaður. Aftan fyrri lögmann ganga landsstýrismenninir Kristjan Djurhuus og Niels Vinther Poulsen, løgtingsformaðurin J. F. Øregaard, løgtingsmenninir Johan M. Fr. Poulsen, Jákup Lindenskov, Kjartan Mohr, Hans Iversen, Hákon Djurhuus, Vilhelm Nielsen, Sámal Petersen o. fl. Í høgru røð ganga m. a. Jákup Joensen, próstur, Koch, dómari, fútin, prestarnir J. Folland, Kr. O. Viderø, S. Brinnes, o. fl.

avgjørt at biða við málinum til eftir løgtingsvalið í novembur 1954.

Ríkisumboðsmaður í Føroyum

Forsætismálaráðið avgjórði í 1954 at flyta Vagn-Hansen til amtmansstarv í Jútlandi og at seta Elker-Hansen í staðin. Hann var ríkisumboðsmaður í sjei ár, og hevði frammanundan fingið lyfti um at fáa gott amtmansstarv í Danmark eftir starvstíðina í Føroyum.

Løgtingið tók næsta stig í læknastríðnum. Ein lítill meiriluti heitti á landsstýrið og ríkismyndugleikarnar um at fáa viðurskiptini í Klaksvík upp á pláss, og avgjørt varð, at fútin skuldi fara norður at seta Halvorsen út av sjúkrahúsinum

og læknahúsinum. Í apríl 1955 fór eitt fylgi norður í hesum ørindum: fútin, sorskrivarin, ríkisumboðsmaðurin, Edward Mitens, landsstýrismaður og Pauli Dahl, yvirlækni, sum skuldi taka við starvi Halvorsens beinanvegin.

Ikki gekk sum hesir høgu harrar høvdu ætlað. Elker-Hansen prentar í endurminningunum frágreiðingina, sum hann sendi forsætismálaráðnum dagin eftir hendingarnar. Har greiðir hann frá, at stór mannfjöld savnaðist, og alt fylgið varð rikið umborð aftur á "Tjaldur". Tað bleiv tikið eitt sindur harðliga í dómaran, og fútin bleiv skumpaður inn í eitt stik, men annars gingu teir sjálvir umborð.

Nú gjørdi forsætismálaráðið skjótt av og sendi við samtykki lögmanns eitt lögverjulið við 130 monnum til Føroya við "Parkeston". Teir sigldu oyggjanna millum, men fóru ongantíð til Klaksvíkar. Suðroyingar og Seyrvingar vóru blíðir og týðir við teir, og 14. septembur skrivaði, at teir hugnaðu sær við lættvandi konufólki. Men tað passar ikki, skrivur Elker-Hansen.

Forsætis- og uttanríkisráðharrin H. C. Hansen og skrivstovustjórin Niels Elker-Hansen uttan fyrri gamla Hotel Føroyar á Kongabrunni í fimtiárunum. Aftanfyrri hómost m. a. Edward Mitens, landsstýrismaður